

Izaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

CHICAGO, ILL., PETEK, 29. NOVEMBRA (NOV. 29), 1935. Subscriptions \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 233

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Italija jezna na Ameriko zaradi oljnih sankcij

Mussolinijev poslanik v Washingtonu vložil protest pri državnem tajniku. Angleški vladni krogi pravijo, da niso revidirali svojega stališča v kampanji proti Italiji. Liga narodov pred novo krizo. Italijanske čete tepene na južni fronti

Rim, 28. nov.—Mussolini je danes pozval nazaj v službo 100.000 vojakov, katere je pred nekaj dnevi poslal domov zaradi polja. Mussolini je danes ponovno zagrozil z vojno, če bo olje ustavljeno Italiji.

Addis Ababa, 28. nov.—Abesinska vlada poroča, da so njeve čete reokupirale Makale na severni fronti in poglajale Italijane 60 milj nazaj proti Adigatu.

Washington, D. C., 27. nov.—Augusto Rosso, italijanski poslanik v Washingtonu, je včeraj izročil Mussolinijevu noto državnemu tajniku Hullu, vsebujočo prikrito svarilo pred posledicami, če bo Rooseveltova administracija ustavila izvoz olja.

Po Mussolinijevi diplomatični zmagi, ki je vsaj začasno onemogočila uveljavljanje programa Lige narodov, da se med protite, katerih izvoz je v Italijo prepovedan, vključijo tudi olja, je italijanski poslanik oglaševal v uradu državnega tajnika, kjer se je mudil dvajset minut. Po konferenci je poslanik izjavil, da se je s Hullom razgovarjal o vprašanjih, ki jih je prišla na površje politika Rooseveltove administracije. Državni tajnik Hull ni podal nobene odgovora.

Ta konferenca je bila značilna dneva z ozirom na situacijo, katero je povzročila Liga narodov s svojimi poskusi, da kaznuje Italijo kot napadalno v afriški vojni. Rooseveltova administracija je očividno prišla v zagato, ker je naznanila, da bo skušala ustaviti izvoz olja v vojni zapletenima državama. Ker sta Francija in Anglija odločili embargo za izvoz olja v Italijo, je ostala Amerika na tleh, poleg tega pa si je napadla jezo Italije.

London, 27. nov.—Uradni krogi so včeraj namignili, da bodo se nadalje podpirali načrt, da se ustavi izvoz olja in preneha v Italijo. Anglija se ni revidirala svojega stališča v tem odzivu, čeprav je bila seja sankcijskega komiteja Lige narodov odročena. Anglija pričakuje, da se bo seja tega komiteja vršila prihodnji teden.

Opazovalci situacije pravijo, da je vprašanje prepovedi izvoza olja v Italijo zasenčilo vsa druga, katera je izzvala italijansko-abesinska vojna. Povzročila je novo krizo v zvezi z izvajanjem kolektivne akcije proti Italiji in ograja Ligo narodov.

Angleška vlada se dobro zaveda učinka, ki ga je povzročila odročitev oljnih sankcij v Ameriki, ki je slednja že podvela kurake, da ustavi izvoz olja v Italijo in posvarila eksporterje pred pošiljanjem drugega materiala fašistični državi.

Rim, 27. nov.—Doba, ko so imeli italijanski bančniki not 500 in 1000 lir vrniti te bankovece, je včeraj minila. Ti bankovci, ki so ostali zunaj Italije, bodo, sedaj nobene vrednosti. Posledicam med italijanskimi trgovci se je povečal, ko so borze v Parizu, Londonu in New Yorku opustile vse transakcije v italijanskih lirah. Poluradna

Domače vesti

Novice z zapada

Butte, Mont. — Mike Avman se je ponesrečil pri delu v rudniku. Prišel je med dva vlaka vozičkov, ki sta vozila vsak v drugo smer. Vozički so mu strli roko in dobil je tudi notranje poškodbe. — Težko je bolan John Petric. Dalje sta v bolniški postelji Kate Ilenič in Angela Koprnik. Vsi imenovani so člani društva 207 SNPJ.

Nov grob v Michiganu

Hesperia, Mich. — Na farmah je umrl za srčno hibo Matt Hren, star 58 let in doma iz Šmartne pri Gorjem gradu na Štajerskem. Tu zapuščena žena in enajst otrok in v Illinoisu enega brata. Pred več leti je bil član SN-PJ in naročnik Prosvete. Na svoji tukajšnji farmi je živel 21 let in v Ameriki je bil 35 let. Bil je svobodnomislenski prepričan.

Nov grob v starem kraju

Willard, Wis. — Louis Zorman je prejel žalostno vest, da je 8. oktobra t. l. v Vopolevu pri Cerkljah na Gorenjskem umrl njegov svak (sestrin mož) Franc Erzar, po domače Fikotov France. Pokopala ga je srčna hiba. Zapuščena žena in sedem nedorošnih otrok v starosti od 13 mesecev do 14 let.

1500 delavcev WPA zastavkalo

Zahtevajo redne plačilne dneve

Chicago. — Tisoč petsto delavcev, ki delajo na projektu WPA v Riis parku, Fullerton in Narragansett ave., je zadnji torek zastavkalo. Delavci so se pritožili, da delajo tamkaj že od 1. novembra in do danes se niso prejeli nobene plače. Delavci so bili prej na relifu, ko pa so sprejeli delo rešilnega projekta, je njihova podpora prenehala. Njihove družine so v veliki stiski, kajti denarja nimajo. Pričakovali so, da prejmejo prvo plačo okrog 15. v mesecu, zdaj pa je mesec že pri koncu in plače ni od nikoder.

Delavci zahtevajo redne plačilne dneve vsak teden; dalje zahtevajo pravico, da si smejo med delom kuriti ogenj, kadar je mraz, in stranišča v bližini.

Ralph H. Burke, pomožni administrator WPA za Illinois, je rekel, da plačilni čeki bodo razdeljeni v dveh dneh.

Zmaga trgovskih klerkov

Oakland, Cal.—Trgovski klerki so po tedenski stavki proti verižni kompaniji Hagstrom Food Stores izvojevali priznanje uniije, višje meze in krajši delovnik.

Addis Ababa, 27. nov.—Abesinska vlada je včeraj naznanila, da so se Italijani umaknili iz Gorahajja in Gergolubija in sedaj so v teku priprave, da abesinske čete ponovno zasedejo ti mesti. Obe se nahajata v provinci Ogaden na južni fronti.

Ko so jih Italijani nedavno okupirali, so to smatrali za veliko zmago.

Pod pritiskom abesinskih čet, ki so obkolile Italijane, so se morali slednji umakniti, se glasi uradno poročilo. "Italijani so za seboj pustili veliko mrtev in pet tovornih avtov. Ras Desta, poveljnik abesinskih čet, je vodil ofenzivo."

Brazilska armada zatira revolto

Lojalne čete ubile 60 rebelev

Rio de Janeiro, 28. nov.—V glavnem mestu Brazilije sta včeraj izbruhnila dve komunistični vstaji, toda bili sta zadušeni. V štirih dneh revolte je bilo 138 oseb ubitih.

Rio de Janeiro, 27. nov.—Poročila se glase, da je vladi lojalno vojaštvo zatiralo revolto v eni severni brazilski državi in odkorakalo v Natal, v kapitol druge države, kjer še vihira rebelna rečna zastava.

Vladne čete so porazile in razpršile vstaje v Pernambuco in v nekaterih drugih krajih. Avtoritete pravijo, da bodo kmalu dobile kontrolo nad državo Rio Grande do Norte, ki je središče revolte. Zaeno so naznanile, da je bilo večje število zarotnikov aretiranih v mestu Bahia, južno od bojne črte.

Rebeli so se morali umakniti iz Socore in nekaterih drugih važnih mest, ki so bila pod njih kontrolo od zadnje nedelje, proti severozapadu, v Recife. Mesto Socore so vladne čete zasedle po 22 ur trajajoči bitki z rebeli. Uradna vest se glasi, da je v bitki padlo okrog 60 vstavev.

Delavska zmaga v Novi Zelandiji

Delavska stranka osvojila vlado

Wellington, Nova Zelandija, 28. nov.—Pri volitvah poslancev za novo zbornico v Novi Zelandiji je delavska stranka prvič v zgodovini tega dominijona dobila večino mandatov. Michael J. Savage, vodja delavske stranke, bo zdaj organiziral prvo delavsko vlado v Novi Zelandiji.

Italijani se zaletavajo z glavo ob zid

Abesinije ne bodo premagali, pravi misijonar

Chicago. — Ameriški misijonar Donald Davies, ki je bil pet let v Abesiniji in kateri se je zdaj vrnil domov, je rekel te dni reporterjem, da Italijani ne bodo nikdar premagali Abesinije. Italijani imajo že danes ogromne izgube, ki pa so zamočene.

Italija se je oprostila glede napada na dva Američana

Rim, 27. nov.—Fašistični oblastniki v Paduvi so sporčili ameriškemu poslanstvu, da oblažujejo napad fašističnih študentov na avto dveh ameriških zdravnikov, ki sta se pripeljala zadnji teden v družbi svojih žena v Paduvo iz Avstrije. Italijanska mladina je obkolila avto, izrgala ameriške zastavice z avta in opsovala potnike. Oblastniki pojasnjujejo, da so napadali mislili, da imajo pred seboj Angleže, ki se skrivajo za ameriško zastavo.

Bombe iz zraka odpodile linčarje v Mehiki

Mexico City, 27. nov.—"Ex-celsior" poroča, kako so pred nekaj dnevi federalni letalci metali bombe na linčarsko drhal v okolici Los Carboneras, država Jalisco, in rešili Evarada Topeteja gotove smrti. Topete je bil vrv okrog vratu in linčarji so ga hoteli potegniti na drevo, ko je padla prva bomba iz zraka. Klerikalna drhal je pustila svojo žrtev in hitro pobegnili.

JEKLARSKA KORPORACIJA V OFENZIVI

Smešna obramba kompanijske uniije

DELAVSKI ODBOR ZASLIŠUJE

Cincinnati, O. — Predstavniki kompanijske uniije Wheeling Steel korporacije so se osmešili pri zasliševanju pred federalnim delavskim odborom, ko so skušali prikazati to uniijo kot pravo in neodvisno delavsko organizacijo.

Delavski odbor je odredil zaslišanje v zvezi s peticojo Amalgamated Assn. of Steel Workers, v Ameriški delavski federaciji včlanjene uniije, naj odbor določi volitve, pri katerih bodo delavci izvolili svoje reprezentante za kolektivna pogajanja. Med drugimi, ki so zastopali jeklarsko korporacijo, je bil tudi J. T. Lynn, odbornik kompanijske uniije. Ta je trdil, da kompanijska uniija lahko vodi kolektivna pogajanja in okleše stavko, če bi se korporacija upirala zahtevam članov.

"Kje bi vaša organizacija dobila denar za financiranje stavke?" je vprašal Lynna Charlton Ogburn, odvetnik jeklarske uniije.

Lynn je odgovoril, da je korporacija pred petimi meseci poklonila kompanijski uniiji \$2500 in da je del te vsote še vedno v blagajni. Dalje je rekel, da bi volitve glede delavske reprezentacije povzročile spor med jeklarskimi delavci, ker so ti popolnoma zadovoljni s kompanijsko uniijo.

Howard Porter, član Zveze jeklarskih delavcev, je pred delavskim odborom izpovedal, da je korporacija ustavila obrat v svoji jeklarni v Portsmouthu v preteklem letu, ko se je pričelo gibanje, da se organizira delavce v pravi uniiji. Jeklarno je odprla šele potem, ko so delavci podpisali peticojo, "da nečemo zunanje delavske organizacije." Vsi drugi, ki so bili aktivni v unijskem gibanju, so bili vrženi na cesto. Predstavniki delavske uniije so se potem obrnili na federalni delavski odbor z apalom, naj podvzame potrebne korake proti korporaciji, ki je kršila provizije Wagnerjevega delavskega zakona. Te provizije poudarjajo, da se delodajalec ne smejo vmešavati v delavske aktivnosti pri izbiri reprezentantov za kolektivna pogajanja.

Italija se je oprostila glede napada na dva Američana

Rim, 27. nov.—Fašistični oblastniki v Paduvi so sporčili ameriškemu poslanstvu, da oblažujejo napad fašističnih študentov na avto dveh ameriških zdravnikov, ki sta se pripeljala zadnji teden v družbi svojih žena v Paduvo iz Avstrije. Italijanska mladina je obkolila avto, izrgala ameriške zastavice z avta in opsovala potnike. Oblastniki pojasnjujejo, da so napadali mislili, da imajo pred seboj Angleže, ki se skrivajo za ameriško zastavo.

Bombe iz zraka odpodile linčarje v Mehiki

Mexico City, 27. nov.—"Ex-celsior" poroča, kako so pred nekaj dnevi federalni letalci metali bombe na linčarsko drhal v okolici Los Carboneras, država Jalisco, in rešili Evarada Topeteja gotove smrti. Topete je bil vrv okrog vratu in linčarji so ga hoteli potegniti na drevo, ko je padla prva bomba iz zraka. Klerikalna drhal je pustila svojo žrtev in hitro pobegnili.

Laval pledira v prilog Mussoliniju

Francija naj vzdrži prijateljske odnose z Italijo

Pariz, 27. nov.—Premier Laval je v svoji včerajnji poslanici francoskemu ljudstvu plediral, naj podpre njegovo politiko, katere cilj je vzdržanje prijateljskih odnosov z Italijo kljub ženevski obsodbi te države. Rekel je, da nihče ne vidi v sankcijah edinega sredstva, ki naj bi ustavilo afriško vojno.

Ta apel je bil del obrambe rekorda Lavalove vlade v zadnjih šestih mesecih. Objavljen je bil na predvečer zasedanja parlamenta. V tem zasedanju bodo levičarji v spodnji zbornici napeli vse sile, da strmoglavijo Lavalovo vlado.

Ze zadnji teden je izgledalo, da je Lavalov kabinet v nevarnosti padca, sedaj pa prevladuje mnenje, da se je situacija spremenila Lavalu v prilog. S svojo poslanico francoskemu narodu je premier skušal v prvi vrsti dobiti podporo za svojo deflacijsko politiko. Glavni njegov namen je bil prepričati poslance, da bo strmoglavljenje njegove vlade izzvalo novo finančno krizo.

Dasi je Laval poudaril, da se Francija ne bo izneverila obveznostim pogodbe Lige narodov in prijateljstvu z Anglijo, je bilo jasno, da namerava revidirati svojo zunanjo politiko v prilog Italiji.

"Mi moramo najti kakor hitro mogoče častno solucijo, ki mora biti v skladu z načeli Lige narodov in interesi Italije," je rekel Laval. "Upam, da naš apel v zvezi z izraženim pomirjevalnim Mussolinijevim stališčem ne bo zaman."

Kitajci govorijo o defenzivi provinc

Japoncem se postavijo v bran s silo

Sanghaj, 28. nov.—Japonske čete so včeraj zasegle kitajsko železnico v okrožju Tientsina.

Nanking, 27. nov.—Neki visoki kitajski uradnik je danes naznanil, da je kitajska centralna vlada sklenila postaviti se po robu vsakemu gibanju za avtonomijo severnih kitajskih provinc južno od meje Hopeja in Čaharja. Centralna vlada upa, da kitajski poveljnik Han Fu-ču v provinci Santungu ostane na njeni strani in bo s svojimi četami branil severno mejo ogroženih provinc. Japonski milifariati so zadnje tedne napeli vse sile, da pridobijo Han Fu-čuja zase.

Tientsin, 27. nov.—Tukajšnji japonski vojaški oblastniki izražajo skrb zaradi odhajanja številnih kitajskih vojaških čet v provinco Honan. Japonska letala krožijo neprestano nad Tientsinom in japonski delavci so včeraj začeli z graditvijo letalske postaje zunaj mesta.

Mussolini ima "samo-morilski" škadron

Rim, 2. nov.—Izvedelo se je, da ima Mussolini škadron 125 vojaških letalcev, ki so pripravljeni na samomor. Prijatelji teh letalcev pravijo, da so ti dobrovoljci, ki bodo žrtvovali svoja življenja, ko bodo dobili ukaz, naj napadejo sovražno bojno brodovje. Vsak teh bo dobil veliko bombno letalo in se spustil na sovražno bojno ladjo kot živ projekt. Bomba bo takle velikosti, da bo lahko razdejala ladjo.

PLUTOKRACIJA PRIPRAVLJE NA NA HUD BOJ

Morgan zahteva redukcijo davkov in federalnih izdatkov

NADALJNE PREISKAVE

New York. — (FP) — J. P. Morgan, finančni magnat in industrijski diktator, je izrazil veliko nezadovoljstvo nad situacijo v svoji rojstni deželi, ko se je vrnil z dolgih počitnic v Angliji v New York.

V razgovorih s časopisnimi poročevalci, katerih se običajno izogiba, je napovedal, da bodo vsa privatna bogastva uničena v Ameriki v prihodnjih tridesetih letih, če ne bo federalna vlada znižala davkov in izdatkov. "Čelo sedaj mora vsaka oseba, ki služi denar, delati najmanj osem mesecev v letu za federalno vlado," je rekel Morgan poročevalcem. Njegove izjave so bile odprta grožnja, da se plutokracija pripravlja na odločilni boj.

Pri vsem tem je čudno to, ker ga ni noben reporter vprašal, ali ima sploh vzrok za pritožbe. Preiskava, ki jo je vodil kongresni odsek, je dokazala, da Morgan ni prispeval niti centa federalni vladi v najtežjih letih depresije. Rekord, katere je objavil odsek, so ponovno potrdili dejstva, da so Morganove finančne spekulacije izgrale veliko vlogo v zadnji svetovni vojni. Mladim ljudem so pred vstopom v vojno govorili, naj žrtvujejo svoja življenja za očiuvanje demokracije, toda povedali jim niso, da so žrtve potrebne za zaščito posojil, katera je Morganova finančna hiša dala zaveznikiškim državam.

Ko bo kongresni odsek ponovno otvoril zasliševanje v januarju, bo moral Morgan spet nastopiti kot prič. On je že dosti storil, da blokira ali vsaj omeji preiskavo.

Morda mu bo spet Anglija, drugi njegov dom in finančna domena, prikočila na pomoč. Angleški poslanik v Washingtonu je že enkrat protestiral proti preiskavi Morganove mednarodne finančne diplomacije in prav lahko se zgodi, da bodo mogočne sile, ki so že na delu, diskreditirale preiskovalce, na kar bo kongres izlekel magna iz zagate.

Nevarnost nove svetovne vojne je velika in dosti je dinamita, ki lahko vsak čas eksplodira. Gotovo je, da bodo Morgan in drugi plutokrati storili vse, da preprečijo nadaljnja razkritja njih finančnih manipulacij.

Evropci naj se sami morijo, pravi general

Dallas, Tex. — Evropci naj se sami pobijajo v prihodnji vojni, ki je neizbežna, je izjavil kanadski general A. D. McRae, ko se je mudil tu na obisku. "Dasi se lahko izognem vojaški službi zaradi starosti, sem vseeno pripravljen organizirati privatno armado, ki se bo borila, da prepreči vstop Kanade v evropsko vojno," je rekel general časopisnim poročevalcem. "Krvava evropska vojna, v kateri bo zapletena tudi Velika Britanija, lahko vsak čas izbruhne."

Portoričani napovedali boj ameriški nadvladi

San Juan, Portoriko. — Ob priliki pogrebnihi svečanosti za štirimi člani nacionalne stranke, ki so padli v bitki s policijo, je nad 12.000 udeležencev svačeno priseglo, da bodo napeli vse sile, da strmoglavijo ameriško nadvlado in se tako maščevajo za žrtve.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: za Združeno državo (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Clevelo \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Clevelo \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cena oglasa po dogovoru. — Rokopisi dopisov in nemarodnih tiskov ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, pesni, drame, pesmi itd.) se vračajo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. — Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vas, kar ima stika s ilitom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Glasovi iz naselbin

Ali so naši gl. odborniki stara garda?

Cleveland, O. — Pa naj vam ni treba povedati, da ima Ameriške Domovine uredniški članek izpod peresa ali pisalnega stroja James Debeve, ki je glavni urednik tega lista, nekakšni naslov. In to z dne 19. novembra 1935. Zopet vam bi lahko naznaili, čemu se ti "človeki" okoli tega lista tako zanimajo za našo organizacijo, in odkod oni vse to zvedo, kaj je bilo, in kako je klenkalo stari gardi na zadnjem zborovanju angleško govornih društev. Ampak ako niste uustvarjeni iz drv, gotovo nimate žaganja v glavi in lahko mislite, kako se to dogaja.

Evo ti ga spaka, kaj je zapisano: "Ne verjamemo, da je tej mladini za kruhek pri SNPJ, pač pa hoče ta mladina strmoglaviti za voženo politiko stare garde pri SNPJ. Mladina hoče, da bo SNPJ slovenska podporná organizacija, ne pa propaganda za komunizem in socializem." Glejte ga no, vraga, vi člani SNPJ! Mi smo ga zavozili z našo politiko, saj naše člane silimo, da morajo voliti za komuniste ali pa socialiste! Saj vidim sedaj, kam sem gledal prej. 32. warda v Clevelandu ima okoli 1,800 članov SNPJ, vseh glasov sem dobil kot socialist pa le 355. Ostali so bili dani councilmanu Vehovecu, ker je demokrat in ni član te organizacije. Tako znajo pri Ameriški Domovini soliti članke svojim čitateljem.

Nadalje pravi James Debeve, da mladina ne pristopa radi politike v SNPJ, ampak radi podpore. Ta cepec misli, da ima vsa mladina ameriško - slovanskih staršev enake misli. Saj on ne zna niti soditi svojega naroda v svoji lastni metropoli. Ali smo vsi Slovenci v Clevelandu, ki smo došli iz stare domovine, demokratje? In če smo, zakaj ni bil Miller izvoljen? Smo li vsi republikanci, ali pa socialisti? Smo li vsi zabijali cerkvena vrata svetega Vida? Ali sta bila le dva "razbojnika", ki sta zabijala žeblice?

Nadaljnja zabela: "In če ne boste hoteli tako pisati kot vam bo narekovala mladina, vas bo brez posebnih ceremonij vrgla od lepih službic!" Mister Debeve, ali nam morete povedati, katero mladino mislite? Ali je Donald Lotrich proti takemu pisanju, ki koristi delavstvu? Ali so Oscar Godina, John Rak, Raymond Travnik, Andrew Grum, Jane Fradell, Otto Tekave in še nešteto drugih? Ali se vam dopade Becek Jože iz Ambridgea? Kres in še par drugih Pennsylvančanov, koji se dajo hipnotizirati z demokratizmom in katoliškim vero?

Mi poznamo našo mladino in tudi vemo njeno učnost, čeprav sami nismo tako "frdamano" študirani kot je mladina in uredniki "Ameriške Domovine." Saj nam je znano, kako nas je študent Jože Becek učil, naj mesto, da smo zahtevali pokojnino za stare in onemogle, delavstvo hrani denar za stara leta in mu ne bo potreba pokojnine. Da, tako je pričel pisati po Prosveti, kojo hoče mladina od nekdaj o svojiti. In veste, gospod James Debeve, kako so nekateri naši rojaki hranili denar in ga nosili v neko banko? In veste, da je tista banka zmrznila? Ali ste že kdaj slišali, ali pa je morebiti vaš list kaj poročal o tem? Želim vas vprašati, ako ste li vi bili tam direktor, pri kakšni takšni banki? In zakaj niste rajši izvolili mladih direktorjev?

Kaj bo storila mladina, pravi Debeve, in kako hraniti, je pisal Becek pred štirimi leti. On že ve kako hraniti. Mi pa vemo kako ohraniti USTAVO in NACE-LA SNPJ. In upamo, da nas je še precej, ki bomo lojalni Prosveti in branili, da list SNPJ ne bo priobčal "skebkih" oglasov, kot se je to dogodilo. No, James Debeve, pomagaj mi no povedati, kdo je že oglašal, naj gredo delavci stavkokaziti? Oh, da in tudi mladina je bila, in tista mladina, ki ni čitala Prosvete, je skakala preko plot in hodila stavkokaziti.

In pa se je nasolil "Jaka" ali James urednik, kako nas bo mladina, to je ona mladina, ki hodi k službi božji v nedeljo, naučila dostojnosti in tudi pisanja v li-

stih. No, Debeve, pa nam povej, če je bila to tista mladina, ki hodi k službi božji, katere je dostojno razbila umivalnik v Narodnem domu na St. Clair ave., potem pa še na Waterloo rd. v SDD!

Debeve nam lahko dosti pove o lepem vedenju katoliških fantov; le pogleda naj nazaj, odkoder je prišel, pa bo videl, kako katoliški fantje gredo dopoldne k maši, popoldne je pa kateri razrezan in mogoče par dni potem ga neso k pogrebu.

In pa o napredku KSKJ nam pripoveduje. Ali ima res še desetkrat več članov kot SNPJ, ali jih je manj? Pravi tudi, da principi katoliške vere in KSKJ govore: ljubi svojega bližnjega. Torej zakaj pa niste ljubili Toneta Grdine, ko je bil predsednik iste organizacije, ki uči ljubiti svojega bližnjega? Ali ste se držali svojega katolištva? In še to je Debeve zapisal, da naši principi uče, "pljuni na farja!" In kako se je usekal in ugriznil v jezik! Ker Toneta niso ljubili, ampak so čisto po njih principih sami — pljunili nanj. Če pa niste tega storili, zakaj pa ni več predsednik, on vaš bližnji?

No pa nam povejte kako, ste nazivali duhovnike takrat, ko se je žalostil nad vami sam sveti Vid! Gospod Hribar vam je morebiti odpustil, ker se ližete o kolci njega. Pa po zablili tistih hudobnežev, ki so mu zabili v temnico svetega Vida. In ali se tudi to gnusi mladini? No povej, James Debeve!

Pa še povej, kdo je bil "Odd Fellow" in je potem zapustil, ker je bilo protikatoliško biti v tisti organizaciji. In ali so Odd Fellows socialisti? Ali niso tudi oni proti katoliškim, saj nevidno? Mar mu je znano, zakaj je bil posajen poročnik policije v New Yorku na električni stol? Ali ni bil on prostozidar, pa je zapustil organizacijo in se poročil s katoličanko ter kršil pravila. In katoliška vera ga ni rešila smrti. — Premisli, James!

Frank Barbič, 53.

Prireditev zbora Planinska roža Milwaukee, Wis. — Gibanje našega kulturnega življenja se suče po sedanjih razmerah, kar pomeni, da le životarji. Večji del se prireja le domače zabave in veselice. Na 17. nov. se je vršilo slavlje 25-letnice zbora Naprej s koncertom in igro, drugi slični koncert pa se bo vršil v nedeljo 1. dec. v dvorani SST, katerega bo priredil pevski zbor Planinska roža. Naši pevski klubi so torej še edini, ki vršijo kulturno delo in nudijo občinstvu lepo pesem, da z njo razvedrijo otožno delavsko življenje.

Rojaki, ki se zanimajo za lepo petje, zavedajte se, da z vašim številnim posetom boste prillili novo poročilo navdušenja našim agilnim pevkam, ki so vselej in bodo v bodoče upoštevale vašo naklonjenost. Vabijo se vsa podporná in kulturna društva iz te okolice ter vsi

posamezniki in prijatelji petja in dramatike. Pridite pogledat zanimivo igro in poslušat lepo petje! Igra se bo pričela ob 2.30 popoldne, ob 8. zvečer pa se bo pričel pevski koncert s sodelovanjem zborov Naprej, Zvon in Sloboda, potem pa bo prosta zabava in ples. Vstopnice v predprodaji stanejo 30c, pri vratih 35c. Popoldanske vstopnice veljajo tudi za zvečer. Igrala bo izvrstna godba, izvajal se bo lep koncert in uprizorjena bo zanimiva igra, ki se imenuje "Kapricarski soprog."

"Kapricarski soprog" je tridejanska šaloigra, v kateri so prav dobro pogodene človeške zmote in moške kaprice, pa tudi ženskih kapric ne bo manjkalo. V tej igri nastopi deset oseb. Pri Petelinovih je pet oseb, zunanji pa pet. Petelin se je v mladosti oženil z bogato nevesto, pa tudi sam ni bil brez groša. On, poln kapric, kraljuje v svoji hiši, poleg svoje žene, z "zlomljeno voljo". Imata dve za močitev godni hčeri, višješolki. Petelin se je strašno kapriciral pri delu, ki spada ženi in poslom. Za vsako stvarco hoče vedeti, tudi če kdo muho ubije. Povsod vtakne svoj nos. Skratka: on je gospodinja, žena in otroci pa njegovi hlapci in dekle. Vsi se mu hlinijo, lažejo, ga varajo. Na videz mu je vse udano. Tudi hčere je hotel omožiti s kapricarskimi možmi, a starjša hči si sama izbere svojega izvoljenca, tako tudi mlajša. Vse to se razvija s takim zanimanjem pred vami in na tako komičen način, da se boste lahko pošteno vsi nasmejali.

Nikakor ne smem povedati vseh podrobnosti te šaloigre. Pridite gotovo na nedeljsko prireditev in se sami prepričajte, kako se bo vse to izteklo. Torej na svidenje v nedeljo 1. dec. v dvorani SST ob 2. popoldne!

Za Planinsko rožo,

L. Stariha.

Koncert z igro

Milwaukee, Wis. — V nedeljo, dne 1. dec., se bo vršila velika koncertna prireditev pevskega zbora Planinska roža v dvorani SST. Popoldne bo uprizorjena komedija "Kapricarski soprog", zvečer pa se bo vršil pevski koncert, na katerem bosta sodelovala zbor Naprej in Zvon. Zene, ki imajo dobre moči, naj si gotovo pridejo ogledat omenjeno igro, da bodo videli kapricarskega moža.

V nedeljo 17. nov. je dramski odsek kluba št. 1 JSZ iz Chicaga uprizoril znano dramo "Rdeče rože", ki je prav dobro uspevala. Sedaj pa boste videli komedijo, ob kateri se boste dobro nasmejali. Pridite, da malo pozabimo vsi skupaj na slabe čase. Vloge imajo igralci, ki jih vsi radi vidimo na odru. Pa tudi naša dekleta od Planinske rože bodo pokazala, da želijo nadaljevati z započetim delom.

Priporočamo se vsem lokalnim društvom in klubom ter posameznikom za obilen poset, ob priliki vaše prireditve pa bomo tudi me vas upoštevala.

Katie Deliček.

Otvoritvene zabave

Waukegan, Ill. — Naš Slovenski narodni dom je zavetišče in središče našega delovnega ljudstva. V poletnem času se zbiramo okrog njega in se zabavamo, pozimi pa prirejamo razne veselice v razvedrilo občinstva. Radi se zbiramo v spodnjih prostorih v točilnici. Domov odbor je uvidel, da so ti prostori premajhni, zato je na delničarski seji v oktobru bilo sklenjeno, da se točilniški prostori premestijo v dvorano št. 2. Torej pivniški prostor je urejen. Ker se pa navadno praznuje otvoritev vsake nove stvari, bomo slavili to otvoritev v soboto 30. nov. zvečer. Odbor vabi vse rojake in rojakinje k obili udeležbi. Zabave bo obilo, igrala bo godba za ples in pripravljeno bo okusen prigrizek ter dobra pijača. Prigrizek se bo serviral brezplačno. Vabijo se še posebno "kenigrufarji", da se gotovo udeležijo. Prostor za igranje kart je sedaj dovolj velik in lepo urejen. Na svidenje 30. nov. zvečer v SND!

John Mahnich.

Vabilo na letno sejo

Bridgeport, O. — Društvo št. 13 SNPJ poziva vse svoje člane in članice, da se gotovo udeležijo glavne seje, ki se bo obdrževala v nedeljo dne 1. dec. in se bo pričela ob 1. popoldne. Na dnevnem redu bodo volitve odbora za prihodnje leto, pa tudi druge važne zadeve. Na novembrski seji je bilo sklenjeno, da kdor se te seje ne bo udeležil, bo plačal 50c v društveno blagajno. Zato vsi na letno sejo!

John Kocjančič tajnik.

Veselica SND

Springfield, Ill. — Vsi delničarji in prijatelji SND se vabijo, da se udeležijo domove veselice dne 30. nov. ob 8. zvečer v domovih prostorih. Vstopnina je samo 20c za moške in 10c za ženske. Zabave bo dovolj za vse. Dvignjena bo tudi številka in dobiček je pet dolarjev v gotovini. Ves dobiček je namenjen v korist SND.

Frank Krmelj

Izraz sožalja

Nokomla, Ill. — Iz Pittsburga, Kans., smo prejeli žalostno vest, da je dne 19. nov. ubilo Karla Murna. On je bil stric moje žene. Ker se pogreba vsled slabih razmer nismo mogli udeležiti, izražamo naše sožalje prizadetim družinam na tem mestu. Pokojni je bil doma iz Sergejnega sela, fara Vavtavas, kjer zapuša dve sestri in več sorodnikov. Najino iskreno sožalje prizade-tim!

Frank in Cecilija Žugmeister.

Vinska trgatve

Braddock, Pa. — Tukajšnji hrvatski podporni klub priredi svojo jesensko zabavo z vinsko trgatvijo na 30. nov. v Hrvatskem domu. Ujudo se vabijo vsi Hrvati in Slovenci, člani društva 300 SNPJ in ostali prijatelji, da nas posetijo v velikem številu, a mi bomo vrnili "milo za drago."

J. Sankovich.

Vladna odredba izzvala protest

Washington, D. C. — Odredba federalne komisije za kontrolo produkcije mehkega premoga, da morajo tovarnarji, železnice, kontraktorji in vsi drugi, ki imajo pogodbe z vlado, kupovati premog le pri družbah, katere se držijo provizij Guffeyjevega zakona, je izzvala protest. V imenu Zveze ravnateljev ameriških železnic je poslal protest R. V. Fletcher. Kljub temu, da imajo skoro vse železnice pogodbe s federalno vlado glede prevajanja pošte, Fletcher zahteva, da se vse izključi iz odredbe.

Olson je kandidat za zveznega senatorja

Washington, D. C. — Minnesotski governor B. Olson, ki je bil že tretjič izvoljen na listi farmer-laboristične stranke, je tu naznanil, da bo kandidiral za zveznega senatorja proti sedanjemu republikanskemu senatorju Thomasu D. Schallu pri prihodnjih volitvah. Zaeno je izjavil, da bo še nadalje vodil kampanjo za daljekosežno ekonomske spremembe in proti dominaciji Wall streeta.

Katastrofe v vesoljstvu

Pred nekoliko meseci je odkril neki angleški astronom ljubitelj zvezd, ki se je svetila dosti bolj, nego bi se morala po razredu, s katerim je vpisana v zvezdne kataloge. Do tistega dne so opazovali na tem mestu neznatno, komaj vidno zvezdico, nekako v desetih dneh pa je njena svetloba tako povečala, da je prekalala prvotno za 400,000krat! Potem je njena svetloba spet pojevala, dokler ni stala na tem mestu prvotna, skoraj nevidna zvezdica.

Kaj se je bilo zgodilo?

Astronomu niso takšni nebesni pojavi novi. Omenjajo jih pod zaglavjem tako zvezd, "novih" zvezd. Opis takšne zvezde iz l. 1575 nam je ostavil slavni zvezdoslovec Tycho Brahe, ki pravi, da se je njegova "nova" zvezda tako svetila, da jo je bilo opaziti celo po nevi s prostim očesom. Danes je to zvezdo zvezdo 11. reda opaziti le z zelo močnimi daljnogledi. Od navedenega leta do začetka našega stoletja so zabeležili 18 takšnih novih zvezd. Takšni pojavi torej niso posebno pogosti, pač pa moramo upoštevati seveda to, da opazimo z zemlje le majhen del zvezd, ki tak nenadno povečajo svojo svetlobnost. Pomisliti moramo, da se v daljnih svetovnih prostorih dogaja marsikaj, česar ne dojemamo niti najmočnejšimi daljnogledi.

Kaj se dogaja prav za prav z "novimi" zvezdami? Na to vprašanje med dvema že ugaslimi zvezdami. To hažiranje pa se iz različnih razlogov ni moglo obdržati in prav tako ne celavista drugih domnev. Šele danes vemo gotovo, in to pred vsem po zaslugi prof. Hartmanna z zvezdarne v La Plati, da gre pri novih zvezdah za silovit, katastrofalne spremembe v notranjosti zvezd. V tej notranjosti nastanejo iz še nepojasnjenih vzrokov velike napetosti, ki zvezdo tako rekoč napihajo, da se na zadnje razleti. V tem trenutku doseže zvezda svojo največjo svetlobnost, in prične potem naglo pojezmati. Prof. Hartman je izračunal na podlagi raznih čimteljev velikost neke takšne zvezde v njenih različnih stadijih. To je bila neka zvezdica 13. reda. V januarju 1925. je imela še premer 1,400,000 km. Ko je postala "nova" in je torej eksplodirala, je naglo dosegla premer 236 milijonov kilometrov. 11 dni pozneje pa celo 350 milijonov kilometrov. Z drugimi besedami: zvezda je imela v prvem stanju nekako dvakratni premer našega sonca, ko so jo opazili kot novo, je bil nje premer tolikšen, da bi moralo naše sonce sega preko Venerinega tira, na višku katastrofe bi sonce segalo celo daleč preko Martovega tira!

Se pred nekoliko leti bi smatrali takšne zvezdne razsežnosti skoraj za nemogoče. Odkar pa so l. 1920. z natančnimi meritvami ugotovili, da ima Betageva v Orionu 300-kratni premer sonca, nas Hartmannovi računi ne morejo več presenetiti. Zanimivo je pri novih zvezdah tudi to, da je mogoče na podlagi njih svetlobnosti in preračunanih velikostnih razmerij izračunati njih oddaljenost. Za zvezdo iz l. 1925. J. Hartmann izračunal oddaljenost 4500 svetlobnih let. To se pravi, da se je katastrofa, ki jo so opazili na južni polovici zemeljske oble pred desetim leti, v resnici dogodila pred 4500 leti v pradavnih časih graditeljev piramid. Tudi so prispeli od kraja katastrofe do nas! Na mlajša nova, ki so jo odkrili lanskega decembra, je oddaljena od nas "samo" 1500 svetlobnih let.

Po vsem tem, kar so mogli ugotoviti v zvezi z "novimi", bi bilo razvidno, da so slične katastrofe nekaj takšnega, kar mora prejšnji zadeti vsako sonce. Neke vprašanje, ali tedaj ponuja samo od sebe: Ali se more takšna katastrofa primeriti tudi našemu soncu? Tudi ni majhno vprašanje, kajti smrtno sigurno je, da bi v tistem trenutku, ko bi se naše dnevno svetilo spremenilo v "novo", na mah spremenilo tudi vse živo na zemljo v ogenj in pel, največji del našega planetnega sestava bi se takoj uničil. In ta strahotna katastrofa se lahko primeri vsak trenutek, sredi vseh velikih in malih homatij, ki jih "krona stvarstva" uganja s takšno neženiranostjo in zaljubljenostjo vase na zemlji...

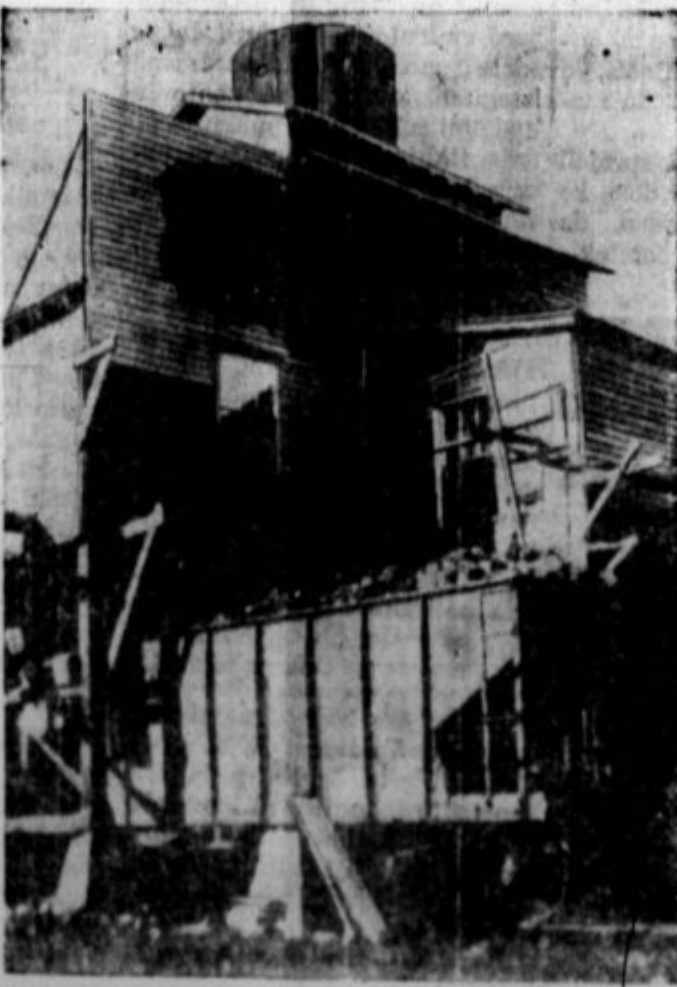
Nu, učenjak v splošnem ne mislijo, da bi se naše sonce lahko spremenilo v ognjeno nebečevalca vsega. Njegovo žarenje, gibanje njegovih proslulih peg in protuberanc je sicer zadosten dokaz za to, da se vršijo tako v njegovi površini strašni viharji žarečih plinov, ne prestana drobitev atomov njegove snovi. Toda baš pege, skozi katere vrejo na dan vrtini ognjenih plinov — protuberanc, so nam pokazali, da imajo notranje napetosti v soncu stalni izhod na prsto kar preprečuje, da se sonce kot celota ne more napihniti, razleteti in spremeniti v "novo". Po novjšem naziranjju je sonce že davno prebolelo tisto nevarno "mladostno" dobo zvezd, v kateri se lahko spremenijo v nove zvezde. Čaka nas samo počasnejši, a zato tem sigurnejši konec po ohladitvi sonca.

Po razpravi dr. W. Siewerta — ik.

RAZMIŠLJANJE

— Enako dežuje na poštenjaka kakor na lopova.

— Da, toda lopov ima čisto poštenjaka dežnik.

Slika kaže vagon, s katerega so državni milničniki streljali na rudarske stavkarje v neki premožovni naselbini Kentuckyja. V napadu je bilo deset rudarjev ranjenih.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

"Slovenec" in velika Ljubljana. — Te dni je katoliški "Slovenec" zdaj vladno glasilo, napovedi članek o razvoju objekta in paragrafi, ki ovirajo razvoj mesta. Tako se spopadajo ob mestno vrtnarstvo, ki imajo svoje nasade in posesti, ki jih razvijajo na robu Tivolija. Spopadajo se ob veselem, ob obojstranskem igrišču v Tivoliju in tudi ob sosednjem telovadšču v Tivoliju. Spopadajo se ob veselem, ob obojstranskem igrišču v Tivoliju in tudi ob sosednjem telovadšču v Tivoliju. Spopadajo se ob veselem, ob obojstranskem igrišču v Tivoliju in tudi ob sosednjem telovadšču v Tivoliju.

Proces proti marsejskim atentatorjem se bo baje pričel 19. novembra v Aix en Provence. Pred sodiščem se bodo morali zagovarjati soudeleženci atentata, ki so jih francoske oblasti prijele v raznih krajih Francije, dva pa sta obtožena v odsotnosti. Sodno poslopje bo ves čas razprave strogo zastraženo, fotografom je vstop v sodno dvorano prepovedan. Proces je bil najavljen že večkrat, a vselej do sled je bil iz neznanih vzrokov spet preložen.

Smrt pod plazom

Posestnik Pušenjak v Ljutomeru je za svojo hišo kopal hrib in odvažal zemljo, da bi imel več prostora okrog hiše. Zemljo so kupovali razni posestniki ter jo odvažali na svoje vrtove in njive. Tako je tudi trgovka Zupetova kupila več voz zemlje in na njela dva delavca, da sta zemljo kovala in odvažala. Bila sta to delavca Vinkovič in Karl Hofman. Ko sta kovala, se je nenadoma nad Hofmanom utrgal velik plaz zemlje, Hofman je zakričal in naslednji hip ga je zasulo. Vinkovič je hitro poklical na pomoč posestnika Pušenjaka in oba sta naglo odkopavala plaz, več kubičnih metrov zemlje. Ker nista natančno vedela, kje je delal Hofman, sta ga odkopala šele po desetih minutah, a že navzočni zdravnik je ugotovil smrt. Plaz je pritisnil Hofmana k vozu, ki je stal tik pod strmino in mu stl pral kos. Hofman je bil ruski Nemec, ki je z ostanki Wrangelove armade prišel v Slovenijo, se ustalil v Ljutomeru, kjer se je tudi oženil in zapušča družino brez vseh sredstev.

Mati pesnika Zupančiča umrla. — V Ljubljani je pri svojem drugem sinu Otakarju umrla 84-letna Ana Zupančič, mati našega pesnika Otona Zupančiča. Pred nekaj leti ji je umrl mož, zdaj mu je sledila tudi ona. Po rodu je bila Belokrajanka, rojena Malčeva, vsa zadnja leta pa je preživela v Ljubljani pri sinu Otakarju oz. svoji vnukinji, z vsem spremljala delo svojega sina pesnika in se veselila v krogu svojih vnukov in vnukinj. Pokopali jo bodo 10. novembra na ljubljanskem pokopališču.

Huda tramvajska nesreča. — V Gradišču v Ljubljani je tramvaj podrl 70-letno revo Terezijske Dacarjevo iz Gradišča v Smartnem pri Tuhinju. Sla je čez tramvajsko progo in gluha ni slišala tramvajskih signalov. Voz jo je podrl na pločnik, zaklala jo je glava ob kamena tla ter si prebila lobanjo. Prepeljala jo je v bolnišnico, a bo najbrže podlegla hudim poškodbam. Istega dne zjutraj je drugi tramvajski voz podrl pred kolo dvorom 53-letnega mestnega delavca Antona Janežiča. Janežič je po nesreči čutil hude bolečine v desni roki in nogi, a je odšel sam domov, misleč, da je obdelal sam domov. Toda zdravnik je prišel in ugotovil zlom desne roke in nalom desne noge. Sedva so ga prepeljali v bolnišnico.

Iz ljubzenske užjenosti skoraj vso vas zažgal. — V Kumu vasi na Kočevskem se je neki Henrik W. zagledal v sosedovo Rezičko, ki je baje najlepše dekle v vasi. Toda dekletovi starši niso marali, da bi se hči sestajala s Henrikom, ker je ta ubožen, in nazadnje je tudi dekle samo odbilo Henrika. Ta pa se je zaradi tega tako razburil, da je grozil, da bo sosedu zažgal hišo. In res je pred nekaj dnevi zagorel sosedov senik in ogenj se razširil na štiri skednje, ki so pogoreli z vso zalogo krme in letine do tal, da je škoda za okrog 100.000. Oroknički so obkolili kozolec, Omerzo je začel proti njim streliati, zato so streljali tudi oroknički. Nekdo mu je prestrelil roko, zato pa si je Omerza nastal revolver sam na senca in si zažgal kroglo v glavo, da je oboje umrlo. Tako so govorili po poročilu. Zdj po enem te-

Morilec oproščen. — Ravnatelj žage "Šipad" v Drvaru v Bosni je bil slovenski inženir Josip Mihevc. Julija 1933 ga je ubil delavec Paško Jakovljevič, ki ga je ravnatelj Mihevc odpustil iz službe. Jakovljevič je bil obsojen na 15 let, njegov zagovornik pa je vložil pritožbo. Na novi razpravi je bil Jakovljevič oproščen, ker je zdravniška komisija izdala spričevalo, da je Jakovljevič neuračunljiv. Zato je bil obtoženec oproščen, a na zahtevo državnega tožilca izročen umobolnici.

Iz strahu se je obesil. — V Čači vasi pri Rogški Slatini se je obesil komaj 11 let stari pastir Viktor Č. Pasel je kravico, pa mu je ušla v sosedovo ozemlje. Kravico je začelo napenjati, fant pa se je bal matere in ni maral domov. Blizu doma se je iz strahu obesil na češpljo.

Prostovoljni zapor čuđaka. — V Stražgonjcih pri Cirkovcih se je nekoliko slaboumni preužitkar Anton Graf zaprl v svojo sobo, iz katere se ne gane že nekaj tednov. Sredi sobe ima sod s 300 litri vina. Razen vina uživa samo še kruh, ki mu ga podaja sin skozi okno. Niti za hip ne zapusti sobe. Klicali so že orožnike, da bi s silo vdrli v sobo, toda orožniki nimajo za to povoda ne vzroka.

Smrtna nesreča. — Posestnik Rupnik iz Loč pri Poljanah je peljal drva iz gozda domov. Na nekem ovinku se je voz nagnil in pritisnil Rupnika ob drevo, da je obležal posestnik mrtev.

Podkupljeni ministri

Spanija v splošnem ni dežela, kjer bi se dogajali finančni škandali v velikem obsegu, kakršnih je bilo v povojni dobi v ostalih državah dosti. Toda tokrat je doživela nekaj podobnega, ministri stolec se majojo, visoki državni uradniki so morali ostaviti svoje položaje, drugi jim bodo sledili. Spanec je znan kot ponosen človek, ki mu beseda čast ni samo na jeziku, zato nas ne more presenečiti, da je nova škandalna aféra razburila vse kroge, da zahteva javnost v ogorčenem tonu popolnega razčiščenja zadeve in brezobzirnega kaznovanja krivcev, naj zavzemajo še tako visoke položaje in ne more nas osupniti, da ustrezajo oblasti v polni meri tej splošni zahtevi.

"Junak" škandalne afere je neki Daniel Strauss, ki je stopil v javnost prvič lansko leto kot manager-boksača Schmellinga, ko se je ta pripravil na svoj spopad s Paolinom. O njem trdijo, da ima igralnico v Sanghaju, dirkališče v Aleksandriji in da je v tesnih stikih z bivšim tajnikom proslulega Al Caponeja, a tajnik živi v enem najlepših kopališč Stredozemnega morja v bližini Barcelone.

Daniel Strauss je izumil "strapelo", neko vrsto izpopolnjene rulete, in se je več nego leto dni trudil, da bi dobil koncesijo za igralnico s to igro na Španskem. Hazardne igre so v Španiji prepovedane in je umljivo, da je poskusil svojo srečo z "mazanjem". Lanskega maja se je oglašil pri veleindustrialcu Pich y Ponu, tedanjemu državnemu tajniku v mornarskem ministru, današnjem generalnem guvernerju Katalonije.

Nina Isajeva, ki ima častnisko službo v sovjetski rdeči armadi.

W. L. Mellon, brat bivšega federalnega zakladnika.

Predvajal mu je svojo igro, Pich y Pon je bil od nje navdušen in je obljubil, da mu bo preskrbel koncesijo — če bi bil Strauss pripravljen plačati tedanjemu notranjemu ministru Alonsu in državnemu tajniku v tem ministru Benzu 40.000 oziroma 50.000 pezet. Strauss je plačal, a da bi se stvar pospešila, je moral navesti še druge stike z drugimi vplivnimi osebnostmi, ki so sprejemale zlate ure, večje vsote, obljube, da bodo udeleženi pri dobičku i. t. d. Število interesentov je raslo v nedogled in so bila med njimi kaj zveneca imena, kakor Aurelio Lerroux, nečak bivšega ministrskega predsednika, današnji prosvetni minister Rocha in njegov brat, Lerrouxov najintimnejši prijatelj, častnik Galante, Blasco Ibanez, poslanec in sin slavnega pisatelja, bivši poljejski ravnatelj Valdivia in trop drugih.

Strauss je tedaj iskal "prijateljev", dajal jim je darove in plačeval, končno so mu dejali, da lahko otvori dve igralnici: v San Sebastianu in v zdravilišču Formentor na Balearih. Toda v San Sebastianu se je pojavila policija tri ure po otvoritvi igralnice in jo zaprla, v Formentoru se je zgodilo po treh dneh. Vojaške oblasti niso imele nobenega smisla za patentirano ruleto in iznajdbo gospoda Straussa in so preprečile igranje. Med tem je postal Lerroux tudi vojni minister in njegov nečak je pozval Straussa, naj da na razpolago nove zneske, da bi se zlomil odpor tudi v vojaških krogih. Strauss je tako storil in igra se je v Formentoru lahko znova začela. Nad 3000 gostov je prišlo tiste dni na Mallorca, ki ni še nikoli videla toliko tujcev skupaj — toda po osmih dneh je bilo slabe njene igralnice spet konec, policija jo je zaprla.

Tedaj se je Straussu stvar zazdelo malo preneumna in se je zaupno pritožil pri državnem predsedniku, ki je vse dokumente prepustil ministrskemu predsedniku Chapaprietu, da bi odredil preiskavo. Opeharjeni izumitelj strapela je zahteval odškodnino in vsa javnost, ki je za stvar zvedela, je zahtevala temeljito razčiščenje stvari. In tako gre ta čas čez vrhove španske družbe kakor poplava in vihar, vrhovi se majojo v javnosti in v parlamentu se vršijo burne debate, med katerim postavljajo pesimisti Španijo v vrsto koruptivnih in osramočenih držav. Stvar pa, kakor že povedano ni tako huda. Ogorčenost, s katero zahtevajo razčiščenja, in temeljitost s katero se to čiščenje vrši, dajeta najboljši dokaz, da aféra ne zadeva španskega ljudstva kot takšnega, ki je to preizkušnjo prestalo s svojim tradicionalnim spoštovanjem časti.

Autobusne družbe povečale promet

New York. — Po poročilu, ki ga je objavilo glasilo "Bus Transportation", so imele družbe v prvih devetih mesecih tega leta \$116.000.000 dohodkov od prevažanja potnikov. Potniški promet na železnikah je v istem času znašal \$267.000.000.

Napredek mehiške rudarske unije

V kratki dobi je število članov naraslo na 54.000

Mexico City. — (FP) — Unija rudarjev in kovinarjev, ki je bila ustanovljena v aprilu preteklega leta, ima že 54.000 članov in predstavlja 90 odstotkov delavcev, ki so uposleni v rudarskih in kovinarskih industrijah v Mehiki. Manj ko 10.000 rudarjev je organiziranih v drugih unijah in sedaj so v teku pogajanja z neko neodvisno unijo, ki ima 5000 članov, za združitve.

V kratki dobi svojega obstanka je vodila dve važni stvari in več manjših. Na svoji prvi konvenciji je ustanovila stavkovni fond, v katerega vsak član plačuje sedem centov na teden. Njegov gre zaslug da so bile mehiški rudarjem zvišane meze in izboljšala je tudi zaprtu delavnico v skoro vseh rudnikih.

Hitri napredek rudarske unije je znak velikega preobrata v delavskem gibanju. Ta unija je industrijska in valed tega ji ne delajo preglavice jurisdikcijski spori. Železniški delavci so prvi spoznali, da jim nudi industrijska unija večjo moč in so na svoji četrti konvenciji v januarju l. 1933 sprejeli formo organizacije iz konfederacije strokovnih unij v industrijsko unijo. Od tistega časa stalno pomagajo pri organiziranju delavcev v industrijskih unijah.

Ta razvoj v mehiškem delavskem gibanju je značilen, ker prihaja od zdoj. Mnogo industrijskih unij je bilo ustanovljenih kljub opoziciji nekaterih politikov, ki so kontrolirali mnogo strokovnih unij. V zadnjih dveh letih je mehiško delavstvo agresivno in se je borilo v mnogih stvarkah.

Prav ta porast militantnosti je bila povod, da je general Calles, bivši predsednik Mehike, izdal pred nekaj meseci izjavo, v kateri je obsodil stavke in nekatere delavske organizacije. Izjava je izzvala številne proteste in posledica je bila, da je Calles izgubil kontrolo nad deželo.

Rudarska unija je sedaj poslala apel Johnu J. Lewisu, predsedniku UMW in Intl. Union of Mine, Mill & Smelter Workers naj podvzameta korake za ustanovitve brataških odnosov med ameriškimi in mehiškimi rudarji. V apelu pravi, da je mnogo problemov, ki jih je tre-

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

1657-59 Lawndale Ave., Chicago, Ill.

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODBOR:

VINCENT CAINKAR, predsednik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj. bol. odd... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

FRANK SOMRÁK, prvi podpredsednik... 996 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik... 1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBOR:

MATH PETROVICH, predsednik... 595 E. 140th St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH... 983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP... 149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

FOROTNI ODBOR:

JOHN GORSEK, predsednik... 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON SULAR... Box 27, Arms, Kans.
JOHN TRČELJ... Box 257, Strabana, Pa.
FRANK POBOJ... Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH... 19511 Muskoka Ave., Chicago, O.

NADZORNI ODBOR:

FRANK ZAITZ, predsednik... 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
FRED MALGAI... 35 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH... 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POSREDOVANJE: Posredovanje s glavnimi odborimi, ki deluje v vsi državi, so vsi takole: VSA FIRMA, ki se nanaša na posle gl. predsednika, naj se nanaša na predsednika. VSA DENARNE poslovanje in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote volbe, naj se poslovanje na gl. tajništvo.

Vse zadeve, ki se tičejo poslovanja s poslovanjem, naj se poslovanje na blagajništvo. Vse zadeve v zvezi s blagajniškim poslom, naj se poslovanje na blagajništvo. Vse PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnom odboru naj se poslovanje Frank Salva, predsednika nadzornega odbora.

VSI PRIBITKI na gl. poročilni odbor naj poslovanje na John Gorick, predsednika poročilnega odbora.

VSI DOPISI in drugi spisi, nanašajoči, agencije, naročila in spisi, naj se v vsi v skladu s glavnimi jednoto, naj se poslovanje na "PROSVETO" 1657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOTE: Correspondence with the Executive Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All remittances of money and business concerning lodges and members other than club benefits should be addressed to secretary's office.

Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him.

Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Salva, chairman of the Board of Supervisors.

Charge, complaints and appeals should be addressed to John Gorick, chairman, Judicial Committee.

Železnice izkazujejo porast dohodkov

Velike aktivnosti na newyorški borzi

New York. — Na podlagi poročila, ki ga je objavil "Wall Street Journal", je šest večjih ameriških železnice povečalo dohodke 42 odstotkov v oktobru v primeri z istim mesecem preteklega leta.

Leonard P. Ayres, znan ekonom, piše, da tudi druge ameriške industrije zaznamujejo prvo normalno porast aktivnosti v zadnjih šestih letih, odkar je deželo udarila depresija.

Aktivnosti na newyorški borzi so se povečale in vrednost delnic je poskočila več sto milijonov dolarjev. Na konferenci go-

vernerjev južnih držav, ki se je vršila v Atlanti, Ga., je celo governor Eugene Talmadge, oster kritik Rooseveltove politike, priznal, da je dežela na poti gospodarskega okrevanja, toda pristavil je, da je do tega prišlo kljub "new dealu".

Odjemalci plačujejo propagando trusta elektrike

Harrisburg, Pa. — Državna Public Service komisija je odločila, da so morali odjemalci elektrike plačati \$262.050 za zakulisne aktivnosti E. C. Hopsonove Associated Gas & Electric Co., ki jih je ta vodila proti Wheeler-Rayburnovemu zakonu federalne regulacije javnih naprav, v višjih cenah za porabljeno električno silo.

All ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Le redno kedaj taka ponudba!

FEDELCO VACUUM CLEANER

samo

\$18.95

*1-TAKOJ

● Fedelco čistilci so izredno trpežni, obratovanje lahko neglede koliko površine je treba pomesti. Močne krtače izrahljajo prah in smeti, da jih je lahko pomesti.

Vprašajte še danes v naših električnih trgovinah, da vam jih razkažejo. Lahki obroki, ki jih plačujete z računom za elektriko.

Da se priključijo obroki in drugi stroški, se računa nekoliko višje cene za blago, kupljeno na obroke.

Glavne ELEKTRIČNE PRODAJALNE odprte do 5. popoldne ob sobotah.

Podružnice ELEKTRIČNE PRODAJALNE odprte do 9:30 zvečer ob sobotah.

VELIKA IZLOŽBA

Electric Vacuum čistilcev najboljše izdelke po zmernih cenah in obrokih sedaj v vseh 10 ELEKTRIČNIH TRGOVINAH COMMONWEALTH EDISON

Electric Shops

Downtown
72 W. Adams St. - 132 S. Dearborn St.
Phone RANdolph 1-100 - Local 5-15
4567 Broadway 4211 W. Madison St.
4811 Irving St. Blvd. 4811 S. Ashland Ave.
3618 Milwaukee Ave. 873 W. 63rd St.
1500 S. State St. 2510 E. 92nd St.
11116 S. Michigan Ave.

FEDERAL COUPONS GIVEN

